

[Etusivu](#) > ... > [Perhe- ja Perintöoikeudelliset Asiat](#) > [Elatusapu](#) > [Scotland](#)

Elatusapu

Skotlanti

Sisällön tuottaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Mitä käsitteillä ”elatusapu” ja ”elatusvelvollisuus” tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Skotlannissa on tällä hetkellä kaksi järjestelmää, joiden mukaisesti elatusapu voidaan vahvistaa. [Lapsen elatuksesta vuonna 1991 annetusta laista](#) on yleisesti ottaen tullut tärkeämpi kuin [vuonna 1985 annetusta Skotlannin perhelaista](#). Vuoden 1991 lain myötä lasten elatus on siirtynyt yksityisoikeuden ja tuomioistuinten toimivallan piiristä julkisen sektorin asiaksi.

Laki lapsen elatuksesta soveltuu kuitenkin normaalisti vain tapauksiin, joissa lasta hoitavalla henkilöllä, maksuvelvollisella henkilöllä ja lapsella on kotipaikka Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Jos vuoden 1991 lakia ei sovelleta, sovelletaan vuoden 1985 Skotlannin perhelaissa vahvistettua vanhempaa järjestelmää.

Vuoden 1991 laissa lapsen elatuksesta säädetään, että ([lasten elatusapupalvelu](#)) voi antaa elatusapupäätöksen vain lapsesta, jonka vanhemmista ainakin toinen asuu muualla kuin lapsen luona. Vanhempi tai muu elatusapukelpoinen henkilö, joka hoitaa lasta, voi vaatia muualla asuvaa vanhempaa maksamaan elatusapua lapsesta.

Vuoden 1985 Skotlannin perhelain mukaan henkilöillä on elatusvelvollisuuksia toisiaan kohtaan seuraavasti:

- aviomiehellä puolisoaan kohtaan;
- vaimolla puolisoaan kohtaan;
- isällä tai äidillä lastaan kohtaan;
- henkilöllä, joka on hyväksynyt lapsen perheeseensä kuuluvaksi lapseksi, tätä lasta kohtaan. Perheeseen kuuluvana lapsena ei pidetä lasta, joka asuu henkilön luona paikallisen viranomaisen tai muun julkisen viranomaisen tai vapaaehtoisjärjestön kanssa tehdyn järjestelyn nojalla.

Myös rekisteröidyn parisuhteen osapuoli voi eron jälkeen joutua maksamaan elatusapua toiselle osapuolelle.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Vuoden 1991 laissa lapsen elatuksesta lapsena pidetään henkilöä,

- joka on alle 16-vuotias tai
- joka on alle 19-vuotias ja saa kokopäiväistä opetusta, joka ei ole ylemmän asteen koulutusta, tai
- joka on alle 18-vuotias ja vapaa osallistumaan työ- tai nuorisoharjoitteluun ja josta vanhempi saa edelleen lapsilisää.

Vuoden 1985 Skotlannin perhelaissa lapsena pidetään henkilöä,

- joka on alle 18-vuotias tai
- joka on tätä vanhempi mutta alle 25-vuotias ja osallistuu kohtuullisesti ja asianmukaisesti työllisyys- tai

ammattikoulutukseen tai opetukseen koulutuslaitoksessa.

3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Jos molemmat vanhemmat asuvat Skotlannissa tai muualla Yhdistyneessä kuningaskunnassa, hakemus toimitetaan lasten elatusapupalvelulle. Jos toinen vanhemmista asuu muualla kuin Skotlannissa, toinen vanhempi voi hakea paikalliselta alemman asteen tuomioistuimelta (*Sheriff Court*) elatusapupäätöstä, mutta tämän tekemiseen hänen olisi pyydettävä oikeudellisia neuvoja.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Toinen henkilö voi esittää lapsen elatusapua koskevan pyynnön vanhemman tai muun lapsesta vastuussa olevan henkilön puolesta, jos hakijalla on siihen valtuudet tai hänelle on annettu sitä varten valtakirja. Lapsi ei voi hakea elatusapua itsenäisesti, paitsi jos hän on 12 vuotta täyttänyt ja asuu Skotlannissa.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Toimivalta on normaalisti *Sheriff Courtilla*, jonka tuomiopiirissä lapsi asuu. Skotlantilaisista tuomioistuimista saa tietoa [Skotlannin oikeushallinnon](#) verkkosivuilta.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Kyllä, oikeudellista neuvontaa olisi hankittava lakimieheltä, joka harjoittaa perheoikeutta.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Tuomioistuimessa asioimiseen ja lakimiehen käyttämiseen liittyviä kuluja on maksettava, mutta oikeusapua voi hakea [Skotlannin oikeusapulautakunnalta](#).

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Tuomioistuimet voivat antaa päätöksiä lasten tai puolison elatusavusta. Päätöksessä vahvistettava elatusavun määrä riippuu useista tekijöistä, kuten maksajan tuloista. Kumpikin osapuoli voi toimittaa oikeudelle hakemuksen elatusapupäätöksen muuttamisesta. Elatusapua ei yleensä myönnetä taannehtivasti eli ajalta ennen hakemuksen tekemistä, mutta Sheriff Court -tuomioistuin voi harkintansa mukaan tehdä myös niin.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Lapsen elatusapu maksetaan normaalisti vanhemmalle, jonka kanssa lapsi asuu.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Skotlannissa on joukko elatusavun täytäntöönpanoa koskevia menetelmiä. Näitä ovat

- palkan ulosmittaaminen;
- pankkitileillä tai muissa lähteissä olevien varojen jäädyttäminen;
- maa-alueiden ja rakennusten myyntikielto.

Täytäntöönpanon toimittavat normaalisti haastemiehet (*Sheriff Officer*), jotka ovat tuomioistuimen riippumattomia virkailijoita.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määrärajoista tai vanhentumisajoista.

Täytäntöönpanomenettelyistä on säädetty [vuoden 1987 Skotlannin velallislaisissa](#). Laissa vahvistetaan, kuinka täytäntöönpano on toteutettava, ja siinä säädetään tietyn tasoisesta velallissuojasta. Laissa rajoitetaan esimerkiksi määrää, jonka työnantaja voi pidättää velallisen palkasta.

Elatusapuvelan perimiseen ei sovelleta vanhentumisaikaa Skotlannissa. Erääntynyttä velkaa voidaan periä niin kauan kuin velallinen on Skotlannissa tai hänellä on ulosmittauskelpoisia varoja Skotlannissa. Jos skotlantilaisen tuomioistuimen on kuitenkin sovellettava toisen maan lakia elatusapuvelvoitteen perimiseen, se tekee niin.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

[Lasten elatusapupalvelu](#) (kun molemmat vanhemmat asuvat Yhdistyneessä kuningaskunnassa). Skotlannin keskusviranomainen (kun toinen vanhemmista asuu ulkomailla). Skotlannin keskusviranomaisen yhteystiedot esitetään jäljempänä.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Eivät voi.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Avun saamiseksi olisi otettava yhteyttä Skotlannin keskusviranomaiseen.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Scottish Government Justice Directorate
Central Authority and International Law Team
St Andrew's House (GW15)
Regent Road
Edinburgh EH1 3DG
Scotland

Puhelin: 00 44 131 244 3570
00 44 131 244 4829
00 44 131 244 2417

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Olisi otettava yhteyttä kyseisen jäsenvaltion keskusviranomaiseen. Kuhunkin viranomaiseen voi ottaa yhteyttä suoraan.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Ks. edellä.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Ei ole.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

Vuoden 1985 Skotlannin perhelaissa pannaan täytäntöön neuvoston elatusvelvoitteita koskevaa asetusta. Vastaavat kansainvälisen yksityisoikeuden säännökset sisältyvät [lapsen huoltoa ja elatusta koskeviin vuoden 1997 sääntöihin](#), sellaisina kuin ne ovat muutettuina.

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Asetuksen 56 artiklan nojalla tehtyihin velkojien hakemuksiin myönnetään oikeusapua automaattisesti, ellei hakemusta katsota ilmeisen perusteettomaksi.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

On ryhdytty lisätoimiin sen varmistamiseksi, että 51 artiklan mukaista apua voidaan antaa. Näihin toimiin on kuulunut muutoksia lakeihin, tuomioistuinten työjärjestyksiin ja oikeusapua koskeviin sääntöksiin.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.